

2014/002

ONTVANGEN 12 JUNI 2014

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Zuyd Hogeschool
College van Bestuur
t.a.v. de heer drs. C.M.A. van Rosmalen MPA
Postbus 550
6400 AN HEERLEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 11 JUNI 2014

Betreft Aanvraag doelmatigheidstoets hbo-masteropleiding Theaterstudies

Onze referentie
640565

Uw brief van
26 maart 2014

Uw referentie
U1400186

Bijlagen
1

Geachte heer Van Rosmalen,

Met uw brief van 26 maart 2014, door de Commissie Doelmatigheid (hierna: CDHO) ontvangen op 31 maart 2014, hebt u uw voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Theaterstudies als bekostigde opleiding in Maastricht te verzorgen. Hiermee bouwt u voort op het oorspronkelijke initiatief dat op 3 mei 2013 werd voorgelegd. Op verzoek van de CDHO is de aanvraag op 14 mei 2014 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens, waarmee de behandeling kon worden voortgezet.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 20 mei 2014, met kenmerk 2014/002, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten om in te stemmen met uw voornemen de hbo-masteropleiding Theaterstudies als bekostigde opleiding in Maastricht te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012 leidraad geweest voor mijn afwegingen alsmede het aanvullende kader voor de beoordeling van aanvragen voor hbo-masteropleidingen in het kunstonderwijs van 29 november 2013.

Motivering

Overeenkomstig het vermeldde in het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan het criterium a van artikel 6 en, in samenhang met het aanvullende kader voor hbo-masteropleidingen in het kunstonderwijs, tevens aan de criteria b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Ook voldoet de aanvraag aan het vereiste in artikel 11 van de Beleidsregel. In samenhang met meergenoemd aanvullend kader voldoet de aanvraag ook aan het criterium in artikel 13, lid 2

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid van de WHW vervalt dit besluit als de opleiding niet binnen tien maanden nadat instemming is verleend is geregistreerd in het centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). In verband met deze termijn adviseer ik u spoedig een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie voor te leggen.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Onze referentie
640565

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte mevrouw Bussemaker,

Advies

Op 31 maart 2014 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool Zuyd om de master Theaterstudies als bekostigde hbo master te verzorgen te Maastricht. Op 2 april heeft de CDHO verzocht om aanvulling van de aanvraag op een groot aantal punten. Op 14 mei was de aanvraag voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum

20 mei 2014

onderwerp

nieuwe opleiding
hbo master

Theaterstudies

Hogeschool Zuyd
Maastricht

ons kenmerk

2014/002

bijlage

beoordelingskader

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool Zuyd om de hbo master Theaterstudies als bekostigde opleiding te Maastricht te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.3a van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012, verder te noemen de Beleidsregel, en het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten van 29 november 2013 voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u aan in de bijlage bij dit advies.

Omschrijving van de aanvraag

Hogeschool Zuyd wil een hbo masteropleiding Theaterstudies in Maastricht realiseren. Het betreft een masteropleiding waarin regie, theatervormgeving en kostuumontwerp samengaan.

Aanvrager betoogt dat de opleiding aansluit op de zwaartepunten als vastgelegd in de prestatieafspraken met de Minister. Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in artikel 6 en het criterium in artikel 11 van de Beleidsregel.

Motivering

Naar mening van de commissie sluit de opleiding niet aan op de zwaartepunten als vastgelegd in de prestatieafspraken met de Minister. Dit wordt gecompenseerd door het bepaalde in het aanvullend toetsingskader voor hbo masteropleidingen in de kunsten. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Dit wordt gecompenseerd door het bepaalde in het aanvullend toetsingskader voor hbo masteropleidingen in de kunsten. De aanvraag voldoet aan het vereiste in art. 11 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 *Beoordeling art. 13 Beleidsregel*

In de prestatieafspraken die Hogeschool Zuyd met de Minister heeft vastgelegd is expliciet de ontwikkeling van een hbo masteropleiding regie/scenografie en filmacteren opgenomen. Deze opleiding sluit niet aan op de drie zwaartepunten die aanvrager in de prestatieafspraken heeft geformuleerd, te weten Innovatieve zorg en technologie, Transitie naar een duurzame gebouwde omgeving en Life Science and Materials. Enkel opleidingen die aansluiten op de zwaartepunten kunnen tot het profiel van de instelling gerekend worden. In het aanvullend toetsingskader is vastgelegd dat daar waar het een bredere hogeschool betreft, die ook kunstonderwijs verzorgt, meer specifiek gekeken dient te worden naar de doelstelling voor het kunstonderwijs in de prestatieafspraken. De commissie concludeert dat de voorgenomen opleiding Theaterstudies niet aansluit op de zwaartepunten, maar wel genoemd wordt in de paragraaf over het kunstonderwijs in de prestatieafspraken. De aanvraag voldoet aan het criterium in art. 13 lid 2 Beleidsregel in samenhang met het aanvullend toetsingskader voor hbo masteropleidingen in de kunsten.

Beoordeling criterium a art. 6 Beleidsregel

Aanvrager betoogt dat de opleiding Theaterstudies nieuw is en noodzakelijk omdat de gewenste vernieuwing niet binnen het landelijk bestaande aanbod gerealiseerd kan worden. Aanvrager heeft een overzicht geleverd van alle masteropleidingen op het gebied van theater, zowel hbo als wo. De universitaire theateropleidingen zijn niet vergelijkbaar vanwege hun theoretische focus, dit in tegenstelling tot de praktijkgerichtheid van de hbo masteropleidingen. De vergelijkbare hbo masteropleidingen zijn: Das Arts en Choreography and Performance van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Theatervormgeving en Beeldregie van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (voorheen van de Hanzehogeschool Groningen) en Theater Practises van Artez. Volgens aanvrager zit het verschil tussen deze vier opleidingen en de voorgenomen opleiding in de interdisciplinariteit, internationale gerichtheid, betrokkenheid van de beroepspraktijk en het feit dat in de voorgenomen opleiding regie, theatervormgeving en theaterkostuumontwerp gecombineerd worden. Aanvrager maakt geen vergelijking op curriculumniveau. De commissie concludeert op basis van vergelijking van de curricula van de verschillende opleidingen dat een groot deel van de inhoud van de voorgenomen opleiding Theaterstudies al wordt aangeboden. De bestaande opleidingen zijn eveneens internationaal gericht en de beroepspraktijk is nauw betrokken bij de invulling van het curriculum. Een verschil is dat de bestaande theateropleidingen minder interdisciplinair van karakter zijn en dat de combinatie van regie, theatervormgeving en theaterkostuumontwerp nergens gemaakt wordt. Uit de Houtskoolschets blijkt dat deze opleiding onderdeel uitmaakt van sectorale afspraken over de vormgeving van het onderwijsaanbod in de kunsten. De aanvraag voldoet aan criterium a.

Beoordeling criterium b art. 6 Beleidsregel

Aanvrager geeft aan dat er voor de opleiding Theaterstudies een maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte bestaat. Voor wat betreft de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager onder andere naar verklaringen van partijen in het werkveld, naar het rapport 'Slagen in cultuur' van de Raad voor Cultuur, naar het sectorplan 'Focus op toptalent' en de Houtskoolschets, die een uitwerking vormt van het sectorplan. Uit deze stukken blijkt dat doorontwikkeling van talent noodzakelijk is om de slagingskansen van beginnende kunstenaars op

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 3 van 6 de arbeidsmarkt te vergroten. De master Theaterstudies kan een bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van talent.

Aanvrager somt mogelijke functies op waar afgestudeerden in terecht kunnen komen: regisseur, theatervormgever, theaterkostuumontwerper. Aanvrager geeft geen kwantitatieve arbeidsmarktinformatie, noch voor Nederland noch internationaal. Hogeschool Zuyd levert evenmin kwalitatieve arbeidsmarktonderzoeken, ondanks herhaald verzoek van de commissie. Aanvrager volstaat met te verwijzen naar het aanvullend toetsingskader voor kunstenmasters. In dit aanvullend toetsingskader is vastgelegd dat een minder zware betekenis wordt gegeven aan de eisen rond kwantitatieve gegevens over de arbeidsmarktbehoefte indien de instelling aantoonbaar een reductie in de instroom van het aantal bachelorstudenten te realiseren. Wel dient de aanvrager op overtuigende wijze aannemelijk te maken dat de masteropleiding op inhoudelijke gronden arbeidsmarktrelevant is, vernieuwend is of een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van bestaand vergelijkbaar aanbod en dat het afnemend veld aangeeft behoefte te hebben aan de afgestudeerden van de betreffende opleiding. Aanvrager reduceert volgens de Houtskoolschets de instroom in de bachelors autonoom beeldende kunst, vormgeving en muziek.

De commissie concludeert dat de opleiding beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte, maar dat de arbeidsmarktbehoefte niet is aangetoond. Dit laatste wordt gecompenseerd door het feit dat aanvrager in de Houtskoolschets heeft vastgelegd dat zij de instroom in een aantal bacheloropleidingen op het gebied van de kunsten reduceert. Op grond hiervan kan de commissie, ondanks de geconstateerde tekortkomingen in de onderbouwing van de arbeidsmarktrelevantie, niet anders dan concluderen dat de aanvraag voldoet aan criterium b van de Beleidsregel in samenhang met het aanvullend toetsingskader voor masters in de kunsten.

Beoordeling criterium c art 6. Beleidsregel

Voor wat betreft de ruimte op de arbeidsmarkt zij verwezen naar de tekst onder criterium a en b over de verklaringen van werkveldpartijen en de compenserende werking van het aanvullend toetsingskader.

Aanvrager schat dat de instroom in de masteropleiding Theaterstudies zal bestaan uit circa 10 studenten. Deze schatting is gebaseerd op instroom uit de bacheloropleiding (niet cijfermatig aangeduid) en ervaringsgegevens van de theaterscholen. Er zijn volgens aanvrager geen gegevens beschikbaar van de instroom in de andere theateropleidingen, met uitzondering van de opleiding die door de HKU van de Hanzehogeschool is overgenomen. Deze opleiding had in Groningen een instroom van 3 studenten. In het Centraal register inschrijvingen hoger onderwijs (Criho) staan de instroomgegevens van zowel de Groningse als de Amsterdamse opleiding, zoals hieronder in de tabel aangegeven. Het betreft de aantallen eerstejaarsstudenten. Aanvrager heeft niet aangegeven op grond waarvan zij meent dat de instroom in de voorgenomen opleiding (veel) groter zal zijn dan die in de bestaande opleidingen.

		2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
MTheater	AHK	13	12	9	9	6	5	6	4
MTheatervormgeving/ Beeldregie	Hanzehogeschool	4	2	1	1	8	2	3	3

Bron: Criho

In het kader van deze aanvraag zijn twee zienswijzen ingediend. Eén door de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) en één door de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK). Geen van beide instellingen maakt bezwaar.

pagina 4 van 6 Wel tekent de HKU aan dat afstemming over de invulling van het programma gewenst is (en reeds in gang is gezet in het kader van het Landelijk Netwerk Theateropleidingen). De AHK beklemtoont eveneens het belang van onderlinge afstemming en zet een vraagteken bij de haalbaarheid van een instroom van 10 studenten. Verdere afstemming heeft volgens aanvrager plaatsgevonden in het kader van de Houtskoolschets. De geschatte instroom van 10 studenten beantwoordt aan de eis die in het aanvullend toetsingskader wordt gesteld. De commissie betwijfelt echter sterk of deze schatting realistisch is. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel in samenhang met het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten.

Beoordeling art. 11 Beleidsregel

De Minister stemt in met het voornemen een hbo masteropleiding te realiseren als deze opleiding aansluit op een van de prioritaire gebieden. De prioritaire gebieden zijn de economische topsectoren, zorg en onderwijs. Aanvrager heeft geschetst dat de aangevraagde opleiding aansluit op een prioritair gebied, te weten de topsector Creatieve Industrie. De aanvraag voldoet aan het criterium in art. 11 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

mr. R.G.K. Voss
vicevoorzitter

De wettelijke grondslag voor het advies is gelegen in artikel 7.3a van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012, verder te noemen: de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend.

Op grond van artikel 11 van de Beleidsregel wordt ingestemd met het verzorgen van een hbo-masteropleiding en wordt deze als initieel aangemerkt, indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de opleiding voldoet aan de criteria genoemd in artikel 6 in samenhang met artikel 13 van de Beleidsregel;
- het instellingsbestuur heeft aangetoond dat de opleiding wordt gerealiseerd ten behoeve van een door de rijksoverheid vastgesteld prioritair gebied.

Volgens criterium a in artikel 6 heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b in artikel 6 heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c in artikel 6 dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding.

Indien de voorgenomen opleiding niet past in het profiel van de instelling dient het instellingsbestuur aan te tonen dat is voldaan aan de criteria in artikel 13 lid 1 sub a en b. Volgens de criteria a en b dient de instelling aan te tonen dat werkgevers op landelijk of brancheniveau behoefte hebben aan deze opleiding en dat er geen andere instelling met een meer passend profiel in staat is deze opleiding te verzorgen.

De prioritaire gebieden als bedoeld in artikel 11 van de Beleidsregel zijn de economische topsectoren, onderwijs en zorg.

pagina 6 van 6 **Aanvullend toetsingskader masteropleidingen in de kunsten.**

Op 29 november 2013 heeft de Minister een aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten opgesteld (referentie 557259). Dit toetsingskader geeft een nadere interpretatie van de Beleidsregel 2012 in samenhang met de sectorplan voor de Kunsten.

In dit aanvullende kader is het volgende opgenomen:

1. Een nieuwe masteropleiding moet aansluiten bij de speerpunten in het kunstonderwijs van de instelling, zoals zij deze in haar profileringsplan heeft beschreven en die middels de prestatieafspraken zijn geaccordeerd. Daar waar het een bredere hogeschool betreft, die ook kunstonderwijs verzorgt, dient in het profileringsplan meer specifiek gekeken te worden naar de doelstelling(en) voor het kunstonderwijs.
2. Indien de instelling aantoont een reductie in de instroom van het aantal bachelorstudenten te realiseren, betekent dit dat er een geringer aantal maar wel beter gekwalificeerde afgestudeerden op de arbeidsmarkt zullen terechtkomen. Om die reden wordt in de beoordeling een minder zware betekenis gegeven aan de eisen rond kwantitatieve gegevens over de arbeidsmarktbehoefte (artikel 7a van de beleidsregel). Wel dient de aanvrager op overtuigende wijze aannemelijk te maken dat de masteropleiding op inhoudelijke gronden arbeidsmarktrelevant is, vernieuwend is of een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van bestaand vergelijkbaar aanbod en dat het afnemend veld aangeeft behoefte te hebben aan de afgestudeerden van de betreffende opleiding (het betreft een toelichting van de instelling op artikel 7b t/m e).
3. De instelling moet aantonen dat over het initiatief binnen het verband van de hogescholen afstemming heeft plaatsgevonden die heeft geleid tot een gedeelde visie over het initiatief in relatie tot de doelstellingen van het sectorplan en de daarover gemaakte bestuurlijke afspraken.
4. Zoals in de beleidsreactie op het Sectorplan hbo kunstonderwijs 2012- 2016 met de Vereniging Hogescholen is afgesproken, dient er sprake te zijn van enige massa in de masteropleidingen. Daarom stel ik een verwachte minimum instroom van 10 studenten per jaar voor, zodat er sprake is van voldoende kritische massa en kwaliteit van het onderwijs. De verwachte instroom dient hoe dan ook op overtuigende wijze te worden onderbouwd.

De hiervoor beschreven set elementen neemt niet weg dat instellingen aan een aanvraag voor doelmatigheidstoetsing in voldoende mate zorg en aandacht dienen te besteden aan het overtuigend motiveren dat de aanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden in de beleidsregel en de toelichting daarop in deze brief. Een aanvraag voor een masteropleiding in het kunstonderwijs, die weliswaar z'n vertrekpunt vindt in de sectorale ontwikkelingen, is op voorhand niet per definitie in overeenstemming met het beleidskader.